

УДК 657.1:347.77

Холодна Д.І.¹, Меліхов Є.В.², Меліхова Т.О.³

¹ студентка, ВСП Економіко-правничого фахового коледжу ЗНУ, м. Запоріжжя

² викладач, аспірант, асистент, ВСП Економіко-правничого фахового коледжу ЗНУ, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

³ д-р екон наук, професор, викладач ВСП Економіко-правничого фахового коледжу ЗНУ, завідувач кафедри, Запорізький національний університет, м. Запоріжжя

ОБЛІК ФІНАНСОВОЇ ОРЕНДИ

Актуальність теми на даний час є те, що фінансова оренда стала дуже

популярним способом для придбання обладнання, транспорту також цікаво розглянути більш детально як це працює в бізнесі. На нашу думку, є багато підприємств які обирають саме лізинг. Бо це дешевше і простіше аніж брати кредит в банку. Тому вважаємо, що це потрібно знати, що це таке, як воно працює, де застосовується в повсякденному житті та інше.

Методологічні засади обліку орендних операцій визначаються Національним положенням бухгалтерського обліку 14 «Оренда» (НП(С)БО 14), затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2000 № 181 [4].

Відповідно до НП(С)БО 14 «Оренда» [4], фінансова оренда – це оренда, яка передбачає перехід до орендаря практично всіх ризиків та економічних вигод, що впливають з володіння активом. Віднесення до фінансової оренди проводиться тоді, коли виконуються одна або кілька наступних умов:

- після завершення строку оренди орендар отримує право власності на орендований об'єкт;
- орендар може придбати орендоване майно за ціною, нижчою від його ринкової вартості на дату купівлі;
- тривалість оренди охоплює більшу частину строку корисного використання майна, навіть якщо право власності формально не переходить;
- сума орендних платежів, розрахована на початок дії договору, дорівнює або перевищує справедливую (ринкову) вартість об'єкта;
- майно має специфічні характеристики, через які ним може користуватися лише цей орендар без необхідності додаткового переобладнання чи модернізації [3].

З Інструкцією про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 [5], облік фінансової оренди ведеться на таких рахунках: у орендаря облік активу починається з Дебету 152 (вартість об'єкта та супутні витрати) до введення в експлуатацію, після чого він зараховується на Дебет 10 «Основні засоби». Одночасно визнається довгострокове зобов'язання перед орендодавцем по Кредиту 531. Щомісячно нараховується амортизація (Кредит 131) та визнаються витратами у місці використання об'єкта основного засобу

(Дебет 23, 91, 92, 93 та ін.). Погашення заборгованості та переведення її до поточних зобов'язань відображається по Дебету 531, та орендодавця операція розглядається як надання фінансування. Визнається довгострокова дебіторська заборгованість орендаря по Дебету 181. Протягом строку оренди визнається фінансовий дохід по Кредиту 733, а надходження орендних платежів зменшує заборгованість (Кредит 181), визнаються витрати при передачі основних засобів у фінансову оренду (Дебет 943) [1, 2].

Типова кореспонденція рахунків з обліку фінансової оренди наведено у таблиці 1 [1, 2].

Таблиця 1 – Типова кореспонденція рахунків з обліку фінансової оренди

№	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит
	Облік у орендаря		
1	Відображено вартість отриманого об'єкта ОЗ від орендодавця	152	531
2	Відображено податковий кредит з ПДВ (за наявністю зареєстрованої орендодавцем податкової накладної)	6441	531
		641	6441
3	Відображені юридичні послуги на оформлення об'єкта ОЗ	152	685
		685	311
4	Об'єкт введено в експлуатацію	10	152
5	Нарахування амортизації об'єкта ОЗ, який використовується для потреб цеху	91	131
	Облік у орендодавця		
6	Визнано довгострокову дебіторську заборгованість при передачі об'єкта ОЗ у фінансову оренду	181	712
7	Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ	712	641
8	Списано собівартість ОЗ переданого у фінансову оренду	943	286
9	Відображено юридичні послуги, які пов'язані з укладанням договору з оренди	181	685
		685	311

На нашу думку, пропозиції щодо удосконалення обліку фінансової оренди можуть бути наступні: вести окрему таблицю для обліку всіх орендованих об'єктів, зберігати копії всіх договорів оренди в одному місці, додати короткі пояснення до рахунків або записих.

Отже, у ході дослідження було розглянуто сутність та порядок обліку фінансової оренди відповідно до НП(С)БО 14 «Оренда» та Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291, а також запропоновано їх удосконалення. Визначено, що фінансова оренда є однією з найбільш поширених форм залучення майна у користування, оскільки поєднує

риси оренди й кредитування та дозволяє підприємствам оновлювати основні засоби без значних одноразових витрат.

Список використаних джерел:

1. Журнал обліку господарських операцій. *Календарь бухгалтера*. URL: <https://services.uteka.ua/ua/publication/forms-19-oblikovi-registry-131-zhurnal-ucheta-xozyajstvennyx-operacij> (дата звернення: 14.10.2025).
2. Орендні операції в обліку орендодавця: бухпроведення. URL: <https://7eminar.ua/news/5862-orendni-operaciyi-v-obliku-orendodavcyabuxgalterski-provedennya> (дата звернення: 14.10.2025).
3. Облік фінансової оренди (лізингу) в орендаря. URL: <https://7eminar.ua/news/11114-oblik-finansovoyi-orendi-lizingu-v-orendarya> (дата звернення: 14.10.2025).
4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0487-00#Text> (дата звернення: 14.10.2025).
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 14.10.2025).